

HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

ÖYKÜ GÜNDEMİ

3

ÖYKÜLER

Nalan Barbarosoğlu	<i>Gezgin, Kuzgun, Bilici, vs</i>	13
Cemal Şakar	<i>Masmavi Bir Gök</i>	18
Sadık Yalsızuçanlar	<i>Saf Su</i>	23
Cafer Özgül	<i>Hiç</i>	29
Mihriban İnan Karatepe	<i>İrdik</i>	34
Mehmet Erkan	<i>Mezarlıkta Açan Erik Çiçeği</i>	36
Hasan Aycın	<i>Çizgi</i>	41
DOSYA	TÜRK ÖYKÜCÜLÜĞÜNDE ÖLÜM	
Necip Tosun	<i>Türk Öykücülüğünde Ölüm Algısı</i>	43
Necati Mert	<i>Ölüm Korkusu ve Kaygısı Etrafında Öykülerimiz</i>	56
Ertan Örgen	<i>Öykümüzde Varoluşçu Ölümün İzleri</i>	66
Firdevs Canbaz	<i>"Tuhaf Ölümler" ve Ölüm Korkusu</i>	79
Nalan Barbarosoğlu	<i>Ölmek ve Doğmak İçin Bir "Pencere"</i>	87
Ercan Yıldırım	<i>Ölmeyi İstemek, Yok Olmayı Seçmek</i>	92
Cemile Sümevra	<i>Türk Öyküsünde Ölüm Olarak İntihar</i>	102

ÖYKÜLER

Abdullah Harmancı	<i>Mezarına İzmarit</i>	108
Sedat Demir	<i>Su</i>	111
Güray Süngü	<i>Ne Ekmek Ne De Su...</i>	116
Ayşe Şener Yurtseven	<i>Müstakil Evlerim ve Misafirlerim</i>	123
Ayşe Uçkan	<i>Penceredeki Işık</i>	126
H. Hümevra Şahin	<i>Kunduramız</i>	129
Nehir Aydın Gökduman	<i>Bir Yıldız Tut</i>	131

YAZILAR

Hilmi Uçan	<i>Cemal Şakar'ın "Pencere"sinden Sessizliğin Dili</i>	135
Firdevs Canbaz	<i>Korkunç Bir Yalanın Hikâyesi ya da "En Güzeli En Yalanı" mı?</i>	143

SÖZLÜK

Hüseyin Su-Ömer Lekesiz	<i>Öykücüler ve Öykü Kitapları Sözlüğü-15</i>	154
-------------------------	---	-----

ÖYKÜ KİTAPLIĞI

Dilek Aslaner	<i>Fotoğraftı Sana Gönderiyorum</i>	170
	<i>Ruhumu Öpmeyi Unuttun</i>	171
Temel Karataş	<i>Öykü Yazmak</i>	174
Cihad Şahinoğlu	<i>Bambaşka Hayatlar</i>	175

Ö Y K Ü
İki Aylık Öykü Dergisi

YIL: 3 SAYI: 15 HAZİRAN-TEMMUZ 2006

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenışehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr
e-mail: hece@hece.com.tr
hecedergi@yahoo.com

Teknik Hazırlık: Hece/ Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** www.sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hamı No:85/2
İskitler/ ANKARA

2006 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık : 45 YTL.

(Kurumlar İçin : 110 YTL.

Yurt Dışı : 100 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd.Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.05.2006

ÖYKÜNÜN DEĞERİ

Ömer Lekesiz, *Hec e'nin* Mayıs/2006 sayısında *Desem Ki* adlı yazısında İslami edebiyat tartışmasını yeniden açmış gibi görünüyor. Aslında bu tartışmaya 'yeni-den' demek biraz yanlış, çünkü Türkiye'de müslümanlar bu konuyu enikonu tartışmış değiller. Zaten o da yazısında Sezai Karakoç dışında konuya kuramsal düzeyde başkalarının ciddi katkılarının olmadığını belirtmektedir. Hele öykü özelinden baktığımızda; sanatçıların birkaç denemesinden, söyleşilerindeki kırık dökük cümlelerinden başka, 'mesele'nin ele alındığını görmek pek olası değil.

İslami edebiyatın bir mesele olarak tartışılmamasında birçok neden bulunabilir. Ancak yüzelli yıllık öykü tarihimiz açısından bakıldığında, Batı'dan ithal edilen bu türün sanki genel-geçer bir 'yapısı' varmışçasına, 'olduğu gibi' kabullenilmesinin payı büyüktür. Bu sessiz kabullenişte; estetiği 'bağımsız' bilimsel bir disiplin olarak düşünmemiz; buna bağlı olarak da sanatın değişmez, şaşmaz ölçüleri, ölçütleri varmış gibi bir kaniyi peşinen kabullenmemiz oldukça etkili olmuştur. Oysa gerek kuramsal, gerekse eleştirel çalışmalarda, 'şaşmaz' bir ortak paydada buluşamadığını gözlemlemek hiç de zor değil. En basitinden öykünün uzunluğu-kısalığı gibi 'ele avuca gelir' bir konuda bile ölçüler; bir, iki sayfadan; otuz, kırk sayfaya kadar; bin, ikibin sözcükten; otuz, kırkbin sözcüğe kadar -hatta kimileri üst sınırlamayı reddetmektedir- genişleyebilmektedir. Ya da öyküdeki şu meşhur 'tüfek' kimilerine göre mutlaka patlamalı, kimilerine göreyse patlamasa da olur. Örnekler çoğaltılabilir; insansız öykü olur diyenlerde var, olmaz diyenlerde; zaman, mekan, sosyal çevre de bu anlamda tartışmaya açıktır. Kısacası öykünün bileşen-



ÖYKÜ GÜNDEMİ



lerinin öyküde ne şekilde 'bileşeceği' konusu, değişmez, şaşmaz ölçülere göre bir türlü belirlenememektedir.

Bileşenlerin ne şekilde bileşeceği gibi teknik sorun bir yana; ortaya konmuş eserlerde de benzer tartışmalar eleştirmenler arasında sürüp gitmektedir. Kimi eleştirmenlerin yere göğe sığdıramadığı bir öykücü, diğer eleştirmenlerce yerin dibine batırılabilir. Elbette bir ürünü, öykü yapan nesnel ölçütler yoktur demek istemiyoruz. Tek malzemesi dil olan bir öyküden, en azından Türkçe'yi gramer düzeyinde kusursuz kullanması beklenir. Kurgu, olay örgüsü, bakış açısı gibi işin teknik tarafında da mantık hatası yapılmamalı. Yoksa 'malzeme' heder edilmiş olur.

Tekniğin hatasız olarak kullanılması, sadece malzemenin iyi kullanıldığına delalettir. Ancak malzemenin iyi kullanılması her zaman bir metni öykü yapmaya yetmez. Zaten sorun da bu 'yetme-yiş'le başlar. Metinden daha fazlası beklenir; özü insanı, insanın ilişkilerini anlama ve anlatma çabası olan edebiyattan bunu layıkıyla yerine getirmesi gibi. Hep söylenegeldiğince sanatçı, kendinden hareketle başladığı yolculuğunda insana dair 'bir problemi', edebiyatın yöntemleriyle soyutlayarak onu tüm insanların problemi olarak ortaya koyabilirse bir eser vermiş sayılır. O eseri okuyanlar, eğer orada kendine ait izler bulabilirse, esere katılmış, onu kendince yeniden inşa edip değiştirmiş olur. Böylelikle hitap muhatabını bulur.

Ancak kendinden yola çıkarak, insanı ve ilişkilerini anlamak; problemi saptamak ve onu insanlığın problemi olarak soyutlamak gibi arayışların tamamen sanatçının kendini 'konumlandırması' ile ilgili olduğu da açıktır. Bu konumlanış, sanatçının dünyayı gördüğü zaviyedir; iyiyi-kötüyü, güzeli-çirkinini, doğruyu-yanılsı ancak buradan değerlendirebilir.

Değerlerin zorunlu olarak, bakılan zaviyeye göre belirlenmesi eseri de tartışmaya açık bir hale getirir. Çünkü iyi, güzel, değerli olanın; ne, hangisi olduğu sorusu alabildiğine öznel ve tamamen sanatçının 'inanışları'na göre belirlenir. Zira sanat bizzatıhi değerleri belirleyemez, tanımlayamaz; ancak sanatçının inanışları etrafında tercih ettiği değerlere bağlanabilir, yaslanabilir. Aslında bu kaçınılmaz bir durumdur, zira insanı anlamaya ve anlatmaya yönelen öykücüye bu çabasında inanışlarının sunduğu verilerden gayrisi yoktur. Hatta gerçekliğe bakışını da inanışları belirlediği için, öykü anlayışını da buna uygun olarak kurar.

Ömer Lekesiz, andığımız yazısında: "Müslüman yazarlar, başkalarınca yapılan adlandırmalar çerçevesinde bir edebiyat yapmaya değil, doğrudan kendi Müslüman zihinlerinden türeyen asil bir edebiyatla Hz. Adem'in sesini yankılandırmaya talip olmalıydılar" diyor. Bu ancak estetiğin pozitivist bir yöntemle bize sunduğu iyi, güzel, doğru tanımlamalarını reddetmekle olası. Çünkü biz inanıyoruz ki; güzellik, İlahi; çirkinlikse insani sıfatlardır. William Chittick'in de belirttiği gibi: "Bir rahmet ve yakınlık (kurb) sıfatı olarak güzellik; birlik, denge, uyum, nisbet, nizam ve gerçeklikle sıkı bir ilişki içindedir. Buna karşılık, celalin de çokluk, dengesizlik ve Allah'tan uzak olmaklıkla güçlü bir bağlantısı bulunmaktadır; ancak bu Allah'tan uzak oluş kula yaraşan ve ona uygun düşen bir uzaklıktır. Güzelliğin zıddı, yani çirkinlik değerli ve muteber değildir. Bu yüzden, çirkinliğin yokluk, çözülme, tahrip, bozulma, yıkılma ve kötü ile ilgisi bulunan her şeyle sıkı bir bağlantısı bulunmaktadır" (*Varolmanın Boyutları*, (çev. Turan Koç) İnsan Yay., İstanbul 1997).

Modern öyküyle birlikte bize gelen, modern ölçütlerle hesaplaşmadıkça, İsla-

mi edebiyat tartışmalarına katkıda bulunmamız şimdilik zor görünüyor. Dahası: “Güzellik müslümanlar tarafından yeniden keşfedilinceye kadar; onlar yaptıklarının Allah tarafından ortaya konan ve eşyanın mahiyetince sergilenen ilkelerle tesbit edildiği üzere yapmadıkça, ‘İslami’ adını almaya hakeden herhangi bir kültür ve medeniyet canlanmasının olması asla mümkün değildir” (W. Chittick).

CEMAL ŞAKAR

BENİM ÖYKÜMÜ KİM YAZACAK

Benim öykümü kim yazacak? Biraz tuhaf gelecek ama itiraftan başka da çarem kalmadı. Uzun zamandır, okuduğum her öyküyü, “benim öykümü yazacak öykücü bu olabilir mi” diye okuyorum. Tanıdığım öykücülerin yüzüne de aynı sorunun çarpmasıyla şaşı olmuş gözlerle bakıyorum. Baktım ki anlaşılacak gibi değil; apaçık, benim öykümü yazmalarını istedim.

Tahmin edeceğiniz gibi, “idare edelim, bu aralar tuhafıdır” şeklinde ilgilendiler benimle. Biraz ısrar edince hastalığının arttığını düşünmeye başladılar. Vazgeçmedim; çocukluğum, soyum, içinden geçtiğim eğitim, ekmeğin parası için çalıştığım kurumlar; inançlarım, iki yüzlülüklerim, korkularım ve daha neler üzerine tuttuğum notlarımı getirip verdim bu arkadaşlara. Biraz yakınlık gösterenlere, içinde olduğum halleri de ayrıntısıyla anlattım. Ama ne yaptysam “yahu sen ciddi misin?” duvarını aşamadım. Şahsen tanımadıklarına da yazıyla anlattım durumu. Çoğunu sizinde tanıdığınız, öykücüler işi, “kendi öykünü kendin yaz kardeşim” noktasına taşdılar. Bunu nasıl

düşünmediğime hayıflanarak, kendimi nasıl öykülestireceğimi öğrenmek için kuramsal, felsefi, psikolojik metinler okudum. Hele Bizi Biz Yapan Hikayeler adlı bir çalışmayı neredeyse ezberledim; gizli gizli tanıdığım öykücü arkadaşların nasıl yazdıklarını gözlemledim. Yazdım da; birkaç öykü değil aynı öyküyü belki elli defa yazdım. Keşke denemeseydim; anlattığının ben olmadığını anlamak gibi hiç tanımadığım bir avcıyla kıvrandım aylarca. Ar perdesi yırtılınca insan ne rahat konuşmuş! Olanı olduğu gibi yakınımdakilere anlatmaya; dergi ve kitaplardan tanıdıklarına yazmaya başladım. Sonunda birkaç öykücü ikna oldu beni anlatmaya. Beni öyküleştiren yanınızda olayım dedim ama hiç biri kabul etmedi. Hatta hepsi yazdıklarını ancak yayımlanınca görmeme izin verdiler. Halbuki benim niyetim, sıkıştıkları yerde onlara yardım etmektir. Ben de biliyordum, şiirin, öykünün bireysel bir üretim olduğunu; ama sanki beni nasıl kurduklarını görmek istiyordum.

Neyse uzatmayalım; beş öykücü, beni anlattıklarını düşündükleri birer öykü yayımladılar. Şimdi öykülerin ve öykücülerin isimlerini verip de dedikodu zevcesini ocağa sürmeyelim. Yalnız bu öykülerin ikisinin Hece Öykü dergisinde, birinin Adam Öykü’de birinin İmge Öykü’de yayımlandığını, birinin doğrudan bir kitabın içine alındığını söyleyebilirim. Hece Öykü de ilk yayımlananı görür görmez öykücüyü aradım: “Dostum bu ben miyim” diye sordum. “bu benim gördüğüm sensin” dedi. Sesimdeki yıkılmışlığı, ümitsizliği hesaba kattığını sanmıyorum, dostuna verdiği cevap bile kuramsal kokuyordu. Kendi kendime “dostunu teselli edeceğine hala tercüme kitap gibi konuşan, seni nasıl yazar ki” dedim. Bu öyküde, güya ben, Allah’ın bir gününün bir saatinde, bir mekanında uyanmış-

şım; daha doğrusu uyuduğumu da uyan-
dığımı da bilmiyormuşum, nerde olduğu-
mu, ne aradığımı bilmiyor muşum. Ağ-
zım yok, dilim yok, sadece başımda ço-
oook büyük bir ağırlık varmış. Ne ya-
şım, ne mesleğim, ne boyum posum, ne
çoluk çocuğum, hiçbir şey belli değil;
yahu cinsiyetim bile belli olmuyor. Hal-
buki öyküciye verdiğim notlarda bütün
bilgiler vardı. Kısaca aktarayım da bir
bakın sanatkarlık aşkına! Bir kere bu, her
hangi bir gün değildi ve sadece bir gün
de değildi. Böyle ne uyuyup ne uyandı-
ğım (bu cümlemi aynen kullanmış) gün-
lerin biri, babamın rahmeti rahmana ka-
vuştuğu gündü ki, o gün, babasızlığım na-
sıl bir yalnızlık olduğunu sezmiş, gözle-
rimi açınca kendimi, şu alemde yapayal-
nız ve yurtsuz hissetmişim. Bu günler-
den biri de, bir arkadaşımın haki çerçe-
veli bir gözlük takıp, daha önce hiç gir-
mediği yerlerde fotoğraf çektiği hatta
yakasına “pişmanım ey beyazlar” mana-
sına gelen bir rozet taktığı gündü. O gün
de kendimi bir haymatlos gibi hissetmiş
ve uyandığımda kendimi anlamsız bir
nesne gibi hissetmişim. Uzatmayalım;
şimdi siz söyleyin hangi gün olduğu, ve
neden öyle olduğum belli değil miymiş?

İkinci yayımlananda da gene ne dı-
şım ne içimle ilgili bir bilgi var. Gene bir
insan var ve sanki bu insan geçmişte al-
dığı sorumluluklarıyla şimdi hesaplaşı-
yor; sanki hayatta yeni bir anlam (neyse
o) aramak için yeni bir yola çıkacağını
hissediyor. Bakın işin aslı öyle puslu, gi-
zemli falan değil. Bazen geçmişi düşün-
düğüm oluyor; fakat bir hesaplaşma, bir
pişmanlık falan şeklinde değil, bunu
apaçık anlatmışım kendisine. Bakın
mesele şu: İlk gençlik yıllarımdı; kö-
yümden yüksek okula ilk giden neslin
çoğu solcu olmuştu ve onların davranış-
ları bana soğuk ve yabancı gelmişti. Bu
yüzden ben de liseye başlar başlamaz ül-

kücü olduğumu söylemişim. İlerleyen
zamanlarda küçük reis makamlarına
gelmiş bile olsam, arkadaşlarım gibi
davranamıyor; yapılması gereken işleri,
içimden gelmediği için yapmıyordum.
Üniversite yıllarında bir okula gittim ki
ne göreyim herkes İslamı kurtarmak için
bir grup kurmuş; çiğ davetler, kendileri-
ne fazlaca güvenmeler, beni doğal ola-
rak kendilerinden sapsalar da, bir takım
arkadaşlarım dolaylı beni ikaz etmeler...
Nedense onlar gibi davranmak bana çok
ağır gibi geldi; solculuk yapmaya başla-
dım; epey de ilerledim bu işte, ama yine
arkadaşlarım gibi davranmak içimden
gelmiyordu. Yaklaşık on beş yıldır da
“cı”lık yapmaktan; “ist” olmaktan uzak
durmak için kalbimi ortaya yere koyma-
ya çalışıyorum. Milletini seven, yerli
düşünmeye çabalayan biri olduğumu dü-
şünüyorum. Şimdi sorarsım size; geç-
mişle hesaplaşma mı var; yoksa aynı ki-
şiliğin devamı mı var? “Yeni bir anlam
aramak için yeni bir yola çıkacakmışım
gibi hissediyormuşum”. Ne yeni anlamı,
ne yeni yolculuğu yahu! Milletini seven,
yerli düşünmeye çalışan biriyim” diye
söylemişim sana; ne diye öyle felsefi
buhranlar içinde gösteriyorsun beni.

Bir diğer öykü de, öykücü beni, mo-
dern zamanların içinde kendi içine asıl-
mış olarak anlatıyor. Yapma birader, sa-
na acılı ve kayıp coğrafyada zamanın
çengeline asılı gibi durduğumu söyle-
dimse, modern hayatların, içime taş gibi
oturduğunu söylemişsem, neden kendi
içime asılmış gibi durayım yahu! Zama-
nımızı berdâr edeni söylemedim mi sa-
na! Hatta sözlüklerden benim gibilerin
adlarını tek tek bulup silseler bile, gö-
nüllü devşirilenlerden olmayacağımızı,
mektubumda yazmadım mı sana? Yok
efendim, içimdeki yaralardan kan damlı-
yor muş da, ne olduğunu bilmiyor mu-
şum! Bakın şimdi, sevdiğim de bir öykü-

cü; ne deyim şimdi? Ama inanın ki böyle değil. Afrika'dan Bosna'ya, oradan Irak'a uzanan kahredici zulmü görme-yecek kadar kör müyüm de, kanın nereden damladığını bilmeyeceğim?

Neyse diğer öykülerden örnekler vererek uzatmanın anlamı yok. Meselenin anlaşıldığını düşünüyorum. Bir öykücü dostum dedi ki, “yanlış yerden bakıyosun; öykü gerçeği anlatmaz, hele hele bir insanın bütününe asla ortaya koyamaz”. Sağ olsun, onun bu sözü rahatlatmış biraz. Ama hâlâ bütünüme, olmazsa aslımı, o da olmazsa anlatılan parçanın gerçekliğini koruyarak anlatan bir öykücü arıyorum. Yoksa küresel edebiyat kanonunun onayını almak için beni bilerek gizlediklerini düşüneceğim.

MEHMET NARLI

SONU BELLİ ÖYKÜLER

Buhran, bunalım, sıkıntı, kendince üretilmiş suni sorunlar, anılar, çocukluk, kasvet mevzularının dibi görünmeye başlayınca, Türk öyküsünde durgunluk, gerileme baş gösterdi türünde yorumların yapıldığı; çok satan romanlara özen-tiden kaynaklanan kariyer merakına, çok paranın da katılmasıyla artan roman yazımı hususunda “sosyolojik” nedenlerin arandığı; şiirin hala “geleneğe”le irtibatının nasıl olduğu, ne türde olması gerektiği yollu gündem maddeleri bulunan bir edebiyat alemi içinde bulunuyoruz. Öykü yazımı konusunda birkaç yıl durgunluk yaşansa, “öykü geriliyor” savları atılan edebiyat dünyasının, yerleşik kültürel nosyona ne kadar bağlı olduğunu en bariz biçimde bu tür yaklaşımlarda görebiliriz. Zira edebiyat anlayışımız içerisinde “tanıklık” fonksiyonu en başat işlev olarak görüldükçe alelade hassasi-

yetlerle tematik bağlantılar kurmaya devam edeceğiz anlaşılın. Kaldı ki kimse-nin edebiyatçılara çağına tanık oldu ve bunu literatüre kazandırdı diye, sonraki yıllarda şahitlik belgelerini “delil” olarak kullandığı da görülmemiştir.

Son dönem Türk öykücülüğündeki bariz etkilerin, izleklerin artık sonunun gelmesi, aynı mevzuların anlatılmasından doğan “sıkıcılık” gerilemiştir eğer öyküde bir şeyler gerilediyse. Çünkü bu dönem öykücülerinin teker teker “roman” yazmaya başlamaları onların sıkıntılarını giderdiklerinin bir göstergesidir. Demek ki öykü, işlevsel olarak bireylerin yazma isteklerine karşılık geldiği gibi, insanî olarak öykücülerin “kurtulmasına” da terapi etkisi nedeniyle yardımcı oluyormuş. Edebiyat dünyasının sevdiği bir tabirle son dönem öykücülerinin tâbi olduğu “kuşak”, “buhran”lar içinde “varoluşsal” sıkıntılar yaşayan insanlardan müteşekkilmiş. Demek ki onların varoluşlarını gösterebilmeleri, psikolojilerini düzeltebilmeleri için birkaç kitaplık “sıkıntı literatürü” ortaya koymaları yeterli imiş. Demek ki onları sıkıntılı hale getiren tüm etkenler ya basit düzeneklerden müteşekkilmiş ya da öykücülerin kendi evhamlarından kaynaklı imiş. Onlar sıkıntılarını, çocukluklarındaki nostaljik “an”ları paylaşınca, sorunsalların üstesinden gelebiliyorlarmış. “Kurucu”, “bütünlüklü” bir öykü literatürü oluşturmak gayesinin esasında ne bir gereği ne de yeri ve zamanı varmış.

Bir dönem öykücülüğünün sonuna gelindiği yargısına ulaşıyorsa, öykücülerimizde kaçış da yaşanmayacaktır artık. Küreselleşme ve medeniyetlerin çatışması / diyalogu esasına geçildiğine göre, edebiyatımızın da buna “tanıklık” etmesi gerekir tabi. Öykücülerimizin “kaçıştan” kurtulup “ortak” olmaya hakları olduğu gibi, artık “misyon”ları da budur

zaten. 80 sonrasında apolitikleşen düşünce dünyasının tekrar politik hale gelmesi midir konjonktür, yoksa sistemin attığı yeni “yem”lere “balıklama” dalma mıdır? Anlaşılan apolitiklikte, politize olma da “yem”leri toplama metodundan başka bir şey ifade etmiyor. Türk öykücülüğü yeni bir döneme adım atarken, romanlarıyla tebarüz eden öykücülerin satır aralarından okuyacağımız kaygılarıyla, geleceğin tematik düzlemi için önemli veriler elde edebiliriz muhtemelen.

Son dönem Türk öykücülüğünü mâmur eden etkenlerden belki de en önemlisi teknik anlamdaki çoğulluk idi. Hece Öykü'nün 13. sayısında öyküde tekniğin ne anlam ifade ettiğini belirtmeye çalışmıştı. “Deneysel” adı verilen “öykü”nün, “arayış”ları sonucunda çok değişik teknik “maharetler”e ulaştık. Ancak geleneksel anlatı yöntemlerindeki “lezzet”i alabildiğimize dair bir “deney sonucu”da göremedik. Eğer öyküde durgunluk, gerileme varsa deneylerin sonuçsuz kaldığı hükmüne de varabiliriz. Bu bağlamda “yeni” bir öykü anlayışı geliştirilecek, bu meyanda öyküler anlatılacaksa; modernliğin ve postmodernliğin “teknik”lerini geri planda bırakmak gerekecektir. Öykü aslı mahiyetine dönerek, anlatma, olay ve sorunsal denklemini tekrar kazanmalıdır.

Son dönem öykünün “insan”larla girişemediği sıcak ilişkilerin durgunluk döneminden sonra düzelebileceğini umut edebiliyor muyuz? Bu konuda dünyayı hükümlerine alan kültürel ortam müsait olmadığı gibi, edebiyatçıların da benzer tavra teşne yapı sergilemediklerini görebiliriz. Son dönem öykücülüğünde prototip bir “karakter”den bahsetmek mümkün değildir. Çünkü öykücüler varoluşsal arayışlardan, sıkıntılardan, bohemlerinden bir “insan varlığı” ortaya koyamadı. Buhanlı, sıkıntılı anlatıların 1950 döneminin va-

roluşçu öykülerindeki gibi estetik bir değer ürettiğini de izleyemiyoruz. Çünkü hali hazır sistemle kendini sorunlu hissetmeyen bir düşünce ve öykü dünyası içindeyiz. Öykücülerin zihinlerinde farklı bir dünya algısı olmadığı gibi, anlattıklarında da okuru “başka âlemlere” sürükleyecek, yaşam pratikleri gözlenmiyor. O vakit, son dönem öykücülüğünü gelecek dönemin anası gibi düşünmek gerekir. Öyleyse “anasına bak kızını al” diyebiliriz.

ERCAN YILDIRIM

RASİM ÖZDENEREN ÖYKÜLERİ AZERİ TÜRKÇESİNDE

Rasim Özdenören'den seçilmiş öyküler *Kirli Şüşalar* adıyla Adiloğlu Yayınları'nca Azerbaycan'da, Azeri Türkçesiyle yayınlandı.

Yayınevinin “Çağdaş Türk Edebiyatı” dizisinden çıkan kitapta, “Kuyu”,



“Kör Buluşma”, “Toz”, “Yol Düşünceleri”, “Yolcunun Dünyası”, “O Zaman”, “Şimdi Çok Uzaklarda”, “Güller” dahil on beş öykü yer alıyor. Öykü çevirilerini, Neriman Abdulrahmanlı, Tural Cafevov, Turgut, İlknur yapmışlar. 148 sayfalık kitabın sonunda şair Cevdet Karal’ın “Düşüncenin Hikâyeleri” başlıklı Rasim Özdenören’in öyküleri üzerine bir denemesi de yer almakta.

Geçtiğimiz 15 yıl içinde, Azerbaycan’da eğitim ve kültür alanında önemli adımlar atılmasına rağmen, birbirine çok yakın şivelere sahip Türk ve Azeri edebiyatları arasında beklenen geniş çaplı ilişkiler kurulamadı. Azerbaycan edebiyatında tanınan ve okunan Türk yazar ve şairlerin sayısı oldukça sınırlı. Necip Fazıl, Sezai Karakoç bile bu ülkede yakın zamana kadar pek fazla tanınmıyordu. Ama şimdilerde Ahmet Hamdi Tanpınar, Oğuz Atay, Nurettin Topçu, Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Memduh Şevket Esendal, İsmet Özel ve Sezai Karakoç Azerbaycan kültür ve edebiyat ortamının en çok ilgisini çeken isimler arasında anılıyor. Daha önce Necip Fazıl’ın *Çile*’si de Azeri edebiyatına kazandırılmıştı. Rasim Özdenören’in öyküleri de bu iletişimde önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

Kirli Şüşalar’ın Azericede yayımlanması nedeniyle bir törenle Rasim Özdenören’e “En İyi Ecnebi Yazar” ödülü verildi.

ERDAL ÖZ ÖLDÜ

Edebiyat dünyasına, İstanbul’da üniversite öğrencisi arkadaşlarıyla çıkardığı a dergisiyle adım atan Öz’ün ilk ilk öykü kitabı *Yorgunlar* yine a dergisi yayınlarından çıkmıştı. İlk romanı *Odalarda* ise 1960’ta Varlık Yayınları’nca yayımlandı. 12 Mart sonrası siyasi görüşleri nedeniyle tutuklanan Öz, daha sonra *Ya-*



Erdal Öz

ralısın, Kanayan, Deniz Gezmiş Anlatıyor, Güllünün Solduğu Akşam, Havada Kar Sesi Var, Allı Turnam ve Sular Ne Güzelse adlı kitaplarını yayınladı.

Sular Ne Güzelse ile 1998 Sait Faik Öykü Ödülü’nü aldı. 1981 yılında Can Yayınları’nı kuran Öz’ün, çocuklar için yazdığı *Kırmızı Balon* ve *Alçacıktan Kar Yağar* adlı iki kitabı da bulunuyor. Öz’ün 2001 yılında yayınlanan son öykü kitabı *Cam Kırıkları* da Sedat Simavi Öykü Ödülü’ne layık görülmüştü.

Öz için ilk olarak Beyoğlu’ndaki Yeni Melek Gösteri Merkezi’nde bir tören düzenlendi. Çetin Tüzüner, Pınar Kür, Ahmet Altan, Oya Baydar, yazarın oğlu Can Öz, İlyas Salman, Orhan Pamuk ve Yaşar Kemal’in birer konuşma yaptı. Ahmet Altan, şöyle konuştu: “Erdal Öz, benim hayatımda çok önemli yeri olan bir adam. İlk kitabımı kimse basmazken, o bastı. Bütün yazarlar ölür. Birazdan onu edebiyatımızın sonsuzluğuna emanet edeceğiz. Orada onu en büyük şaheserlerinden biri olan *Odalarda*nın yazarı olarak karşılayacaklar.” Oya Baydar da “Bir dostumuz, hem de kendi kuşağımızdan bir dostumuz, bu dünyadan kopup giderken, içimizden bir parça koparıp gidiyor,

biraz daha yalnızlaşıyoruz. Ondan bende 3 şey kaldı; çocuksu heyecanı, insan acılarına dönük vicdanı ve namusu... Hep namuslu kaldı. Fikir namusunu, iş namusunu korudu.” dedi. Yazar Yaşar Kemal ise “Erdal ile neredeyse hep beraberdik. Erdal bir devrimciydi. Kendi içinde çok namuslu bir insandı. Lekesiz bir insandı ve lekesiz olmak zordur.” dedi.

Törenen sonra Teşvikiye Camii’nde cenaze namazı kılındı. Öz’ün cenazesi daha sonra Şile’de toprağa verildi.

42. SAİT FAİK ÖYKÜ ÖDÜLÜ REFİK ALGAN’IN

Edebiyat dünyasının bu yıl 100. doğum yıldönümünü kutladığı Sait Faik’in adıyla, Darüşşafaka Cemiyeti ve Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık tarafından verilen ödülü bu yıl Refik Algan kazandı.

Yazarın *Saat Kulesi*, *Kısa Metinler ve Hikayeler* adlı kitabı geçtiğimiz yıl yayımlanmıştı.

Ödülün jürisinde Doğan Hızlan, Hilmi Yavuz, Jale Parla, Füsün Akatlı, Nursel Duruel, Kayhan Özel yer alıyorlardı.

Hikâye Ödülü, Feriye Lokantası’nda yapılan törenle verildi. Jüri Başkanı Doğan Hızlan, Algan’ın kitabını birinci tur-

da oybirliğiyle ödüle değer gördüklerini belirterek gerekçelerini “Önümüze çok sayıda nitelikli eser geldi; ama *Saat Kulesi*’ndeki yoğunluk hemen fark edildi.” sözleriyle açıkladı Refik Algan ise teşekkür konuşmasında, edebiyatın ‘gerçek ve popüler edebiyat’ şeklinde iki kola ayrıldığı dönemde Sait Faik ödülünü almaktan mutluluk duyduğunu söyledi.

1952 yılında Ankara’da doğan Refik Algan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nden mezun olduktan sonra tıbbi danışman olarak çalıştı. Yazıları 1978’den itibaren çeşitli dergilerde yayımlanan Refik Algan, İngilizce’den yaptığı çevirilerle tanındı. Algan uzun süre ara verdiği edebiyata *Geceyazısı* ve *Kitaplık* dergilerinde 2003’te yayımlanmaya başlayan öykülerle döndü. Algan öykülerini *Heceöykü*’de de yayımlamakta.

ÖMER SEYFEDDİN ÖYKÜ YARIŞMASI

“2006 Türk Dünyası Ömer Seyfeddin Hikâye Yarışması”nı Türk Edebiyatı Vakfı (TEV) ile Kültür ve Turizm Bakanlığı birlikte düzenliyorlar.

Amatör yazarların, Türkiye Türkçesi ile yazılmış hikâyeleriyle katılabileceği yarışmanın seçici kurulunda TEV Başkanı Servet Kabaklı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı Prof. Mustafa İsen, Türk Edebiyatı Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Beşir Ayvazoğlu, Prof. Hülya Argunşah, Doç. Fatih Andı ve İsa Kocakaplan bulunuyor. 4 Kasım’da gerçekleştirilecek törenle birinci olan yazara 3 bin, ikinci olan yazara 2 bin ve üçüncüye bin YTL para ödülü verilecek. Yedi eserin sahibi de 500 liralık özendirme ödülüyle ödüllendirilecek. Yarışmaya son başvuru tarihi 15 Ağustos 2006.



Refik Algan

BİLİMKURGU ÖYKÜ YARIŞMASI

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) 'Bilimkurgu Öykü Yarışması'na başvuru- lar başladı.

Bu yıl yedincisi düzenlenen yarışma- ya katılacak öykülerin Türkçe yazılmış ve daha önce herhangi bir yarışmada ödül almamış olması gerekiyor. Öyküler 1 Ağustos 2006'ya kadar TBD'ye ya da bilimkurgu@tdb.org.tr adresine gönde- rilebilecek. Her yazarın tek bir öyküyle katılabileceği yarışmanın ödülleri 8 Ka- sım'da düzenlenecek "Bilişim 2006" et- kinlikleri sırasında verilecek. Ödüller, birinciye bir adet kişisel bilgisayar, ikin- ciye avuç içi bilgisayar, üçüncüye ise di- jital fotoğraf makinesi.

YENİ ÖYKÜ KİTAPLARI

ERDAL ATICI, Güvercinler (Ürün, Ankara 2006, 10 öykü: Agoracı; Dürbün; Güvercinler; İçimdeki; İçinde Ateş Taşı- yan Çocuk; Karne Hediyesi; Kırmızı Ayakkabılar; Küçük Anadolu; Sarı Yağ- murlar; Simitçi)

ÇİLER İLHAN, Rüya Tacirleri Odası (Artemis, İstanbul 2006, 18 öykü: Gece Kıyafeti; K.K. Sülük; Hırsızlar; Paltom; T.C. İstanbul 6. Sulh Ceza Mah- kemesi; Quablunatlar; Nas; İyi Uykular, Tatlı Rüyalar; Organlarınızı İstiyoruz; Yeni Bir Irk Yaratıldı; Herkes Kendi Dünyasında; Şehir Dilencileri Derneği; Gizlenmiş Göçebeler Örgütü; Rüya Ta- cirleri Odası; Ardına Düşülmemiş Baş- langıç Cümlelerine Malik Bulan İhtiyar- lar Cemiyeti; Mezarlıklardan Toplum Adına da Faydalanmacı Ayyaş Hafiyeler Çetesi; Kapi Numaralarını Düzenleme E-Grubu; Ruh İkizlerini Desadüf Ettiren Dedeler Gönüldaşlığı)

HALİDE EŞBER, Çalı Süpürgesi (Doğan Kitap, İstanbul 2006, 18 öykü: Giriş; Gelişme: uyku; Kaşarlı Sandviç; Ceviz Ağacı; Yıldızlar da Düşmüş; Fesleğen Kuru Bir Bitkidir; Hiç; Çalı Sü- pürgesine takılmasaydılar...; Ecel; Melek; Hurç; Sivilce; Gavur; Çengelliğne; Kı- rık; Hooşşt!; Cinnet; Sonuç)

NEVZAT ÇELİK, Sen Giderken (Epsilon, İstanbul 2006, 4 öykü: Tek Ki- şilik Somya; Sen Giderken; Leke; Deniz ile Sezen)

AYSEL KARACA, Kiraz Mevsimi (Kora, İstanbul 2006, 10 öykü: Kiraz Mevsimi; Ayak İzim Yoktu; Gecenin Bestesi; Kırmızı Saksı; Bir İnsanı Kay- betmek; Dans/Öz; Özür Dilerim; Ömrü- mün Deli Mavisi; Düşler Evi; Daha Ön- celeri)

RIZA KIRAÇ, Araf'ta Bir Melek (Doğan Kitap, İstanbul 2006, 19 öykü: Zi- firi; Zahiri; Zümrüt; Yansıma; Kırmızı; Derinlik; Kontrast; Flu; İnanılır Gibi De- ğil; İmleci Takip Et; Bildik Sözler; Ekim Duygusu; Bir Kadına Dair Mesel; Bakım- sız Kadınların Özgeçmişi; Akıl Almaz Bir Buluş; Kırmızı İmpala; Soguk Delil; Cına- yet Mahalli; En Başa Dönmek)

SİBEL ÖZ, En Çok Seni Bekledim (Agorakitaplığı, İstanbul 2006, 10 öykü: Hayat Filizi; Nilüferler Yanarken; En Çok Seni Bekledim; Zamanın Kıyısında Solan Renkler; Yeniden Başlayabilirdim; Her Ağaç Bir Düş Görür Öltürken; Ölüme Uyanmak; Kentin Huzuru; Efsaneler Ül- kesinde Aşk; Sadece Hayatmış)

ALİ TOMAN, Aşk Yaşama Çok Uçuk (Sel, İstanbul, 2006)

AYFER TUNÇ, Evvelotel (Can, İst- anbul 2006, 18 öykü: Evvelotel: Evvelo- tel; Kibir; Halâs; Acilezzet; Hiçbir Hikâ- ye Görüldüğü Kadar Temiz Değildir;

Doğru; Yanık Taşlar; Tevekkül; Serim-Düğüm-Çözüm; Saklı: Saklı; İhtilaller Neye Benzer; Yaşadığımız Yerler; Önemsizlik; Ay Bakıyor; Mozart'ın Son Zartı; Su; Silentium; Yüreğın Mahallesi)

A.DİDEM USLU, Beyaz Martının Son Düşü (Kibele, İstanbul 2006, 25 öykü: Sevgi Tutsağı; Dinmeyen Ağıt; İyimser ile Coğrafya Öğretmeni; Muz Yaprağı Üzerinde; Bir Yazarın Sarsak Adımları; Beyaz Martının Son Düşü; Yüz Yıllık Giz; Sevgili Mektup; Bir Yılbaşı Gecesinden; Rozana; Bir Pazar Trajedisi; Kara Kazan ve Beyaz Güller; Çeyiz Sandığının Gizli Soluđu; Çok Çok Kısa Kısa Öykü; Bulutların Üstündeki Sevgi Damlaları; Yaşamda Herşey; Mahmut Bey Amcanın Dayağı; Kayıt; Korku Duvarının Ötesine Uçuş; Bir Geceye Hapsedilmiş Kadınlık; Küçük Boyacı; Gökyüzündeki Anneye; Deve Güreşi; Parmaklıksız Gül Kokulu Dünya; Yazarın Derdi)

MURAT YALÇIN, Şen Saat (Defne, İstanbul 2006, 27 öykü: Canlı Doğa Albümü: Mağara; İnsan Karaltısı; “Kum Saati Olmak İsteyen Kadın”; Kalp Krizi; Canlı Doğa Albümü: Ova; Hayal-i Hakiye Sahneleri; Issız Evde; Üçgenin İç Açıları; Canlı Doğa Albümü: Bahçe; Şen Saat; Tirilye Totemleri; Köpekli Tagore; Sıtkı; Canlı Doğa Albümü: Dağ; Kızıl Bayır; Helva; Canlı Doğa Albümü: Kıyı; Ters Yüz; Kardam Adam; Canlı Doğa Albümü: Tarla; Korkma Şeyi; Kavun İçi Gibi; Tabut; Canlı Doğa Albümü: Dere; Hayal Meyal; Şairin Horozla İmtihanı!; Canlı Doğa Albümü: Yol)

ŞİİR ERKÖK YILMAZ, Çiçek Yiyen İnek (Yapı Kredi, İstanbul 2006, 9 öykü: Homo Economicus: Homo Economicus; Homo Economicus Kol Geziyor; Homo Economicus Enflasyona Karşı; Ve Diğerleri: Çiçek Yiyen İnek; Kaza; Kalıp; 2.10 Boyunda bir Basketbolcu; Evvel Zaman İçinde Değil; Arayış; Rapsodi)

NALAN BARBAROSOĞLU

GEZGİN, KUZGUN, BİLİCİ, VS

Gecelelerden bir gece, dünyanın bilinmeyen bir yerinde ve vaktinde, bir gezginin iniltisi karışmış havaya, suya ve toprağa. Babaevinin seslerini ve kokularını taşıyan bir iniltiymiş bu. Duyanlar anlamışlar ki, ruhu babaevine çakılı bir gezgin geçmekte hayattan... Ve ayağına sanki bir pranga takılı, gidememek fikriyle ağır mı ağır... Binyıllar boyu düz edilmiş yollarda ne kadar giderse gitsin, taşıdığı ağırlığı içinden söküp atamayanlardanmış aslında bu gezgin. Hayatlarına sığdıramadıkları bu iniltiyi duyanlar, pencerelerini kapamışlar, kapılarının kilidini sıkılamışlar; çocuklarını korumaya almışlar. Gezgin, önünden geçtiği evlerin çekilen perdelerini, kısılan ışıklarını gördükçe, kendi kendine hayıflanır, kocaman dalgalı bir okyanusu gözünün önünde canlandırır, kendini gökyüzünün alaca renklerini çalan dalgalara atar, suyun içinde savrulduğunu düşünür, ama yine de avunamayıp, bir yankılı iniltiyi boşaltıverirmiş ağzından istemsiz.

Gezginin tenini saran bir kabuk varmış meğer... Nefti bir kabuk... Teniyle kabuk arasında da babaevinin buğusuyla ağırlaşan annesinin nefesi; ve bu kabuğun kırılması bir yana, çatlatılması bile çok zormuş. Gezgin gittiği her yere ağır bedenini sürükleyerek taşıdığından dışardan bakıldığında gezgin olduğu hiç mi hiç belli olmazmış. O da gittiği yerlerde ne kadar gezgin bir ruhu olduğunu, kabuk sayesinde güdük kalmış kanatlarının ruhunu bir türlü havalandıramadığını, yükünden kurtulup hafifleyemediğini kimseciklere anlatamazmış. Bu ana hikâyeyi anlatamadığı için de diğer hikâyelerinin sözcüklerini orada burada unuttur ya da düşürüp yitirmiş; cümle kuramaması bu yüzdenmiş. Üstelik, çıktığı her yolda kabuğu kalınlaşır, teniyle kabuğu arasındaki nefes ağırlaşmış.

Bir de bir Kuzgun varmış... Dünyayı dolaşmaktan ve dolaşmadığını düşünmekten yorgun mu yorgun. Bihabermiş bizim gezgin bu kuzgundan. Gözlerinde kim bilir kimin ya da kimlerin yakamozlu ışığını bulan bu yorgunlar yorgunu kuzgun, gezgini uzaktan izler dururmuş; bir ardıç tohumuna gömdüğü çocukluğunu mu görmüş onun gitme isteğinde yoksa terk edenlerin gözleri kör eden saplantılarını mı bilinmez, gezginin biriktirdiği ama anlatamadığı hikâyelerini derlermiş. Anlatılmayan hikâyeleri, nasıl dinler bir yorgun kuzgun, diye soranlar, haklıdır. Açıklayayım: Kuzgunların tüyleri tüyden ha-

fif olduğundan, bizim kuzgun da –ben diyeyim- gökyüzünün, –siz diyeyiniz- yeryüzünün, bütün titreşimlerini hisseder ve belleğine kaydedermiş. Bu yüzden dile gelmeyen düşüncelerin, farkına varılmadan yaşanan duyguların titreşimlerini de bir bir almış bu kuzgun. Neyse...

Gezginin göz kapakları da bedeni gibi ağır olduğundan gözleri uzakları göremez, gökyüzünün uzak bir noktasından kendisini izleyen kuzgunun varlığından habersiz gezermiş. Anlatamadığı hikâyelerin kuzgunun dilinden dünyanın dört bir yanını sardığını da bilmezmiş bu bizim gezgin.

O iniltiyi duyduğumuz gecenin ertesindeki günlerden bir gün, güneşin kendini gecenin koyu renklerine teslim etmeye hazırlandığı bir vakit, gittiği yolların tozu toprağıyla bulandıkça daha da ağırlaşan kabuğunu taşıyamaz olmuş gezgin; bulunduğu yere çökmüş. Kuruyan dilini damağını bir yudum suyla ıslatmak istemiş, şöyle bir çevresine bakmış ağır göz kapaklarının altından... Uçsuz bir bucaksız bir ova uzanmaktaymış önünde... Arkasındaki dağın gölgesini yorgan gibi üstüne çekmiş, sol yanındaki ucu ufka karışan ormanın rüzgârlarıyla toprağı havalandırılan, bereketi yerinde bir ovaymış, gördüğü. Gezgin, geceye karışmaya hazırlanan güneşin önünden bulut çekildiği sırada bakmış ormana doğru ve anlamış az ilerdeki –tümsek sandığı- karaltının, elindeki çomakla toprağı şekiller çizen pejmürde kılıklı, yaşlılıktan yaşını yitirmiş bir kadın olduğunu. Ağır mı ağır göz kapaklarını olabildiğince kaldırıp daha dikkatli bakmış, kadın ona “gel gel” diye el ediyormuş; yerinden kalkamıyor herhalde diye düşünmüş kadın için... Ağır kabuğunun altında tazelenen bir güçle dolmuş içi ve kadının yanına seğırtmiş. Eliyle “otur” demiş kadın, gezgine. Çömelmiş gezgin kadının yanına... Sandal ağacının kokusuna benzer bir koku duymuş çömeldiğinde... Kadın ona eteğinin altından çıkardığı küçük testiye uzatmış sessiz sakin... Gezgin, serin mi serin suyu bir dikişte içmiş; nasıl teşekkür edeceğini bilemeden testiye geri vermiş... Kadın elini dudaklarına götürmüş, ‘sus’ dercesine; “Yorma kendini” demiş gezgine. “Şimdi aç kulaklarını da, beni bir iyice dinle...” Susmak benim kaderim mi, ne diye düşünerek susmuş gezgin; kadının toprağı çizdiği şekillere bakmaya başlamış. “Hayır, susmak senin kaderin değil” demiş kadın ve eklemiş: “Ben aklımdan geçenleri de, zamanın geçtiği yerde olanları da, geçeceği yerde olacakları da görürüm bu kör gözlerimle.” Sonra başını gökyüzüne kaldırmış, uzaktaki mor dağı yaslanmış köyün sınırında, gümüş bir leke gibi parıldayarak ovaya inen derenin kenarında dizili akkavakların üstünde çember çizerek uçan kuzguna el etmiş bu sefer, “sen de gel yamacıma” diye buyurmuş. Gezgin, güneşi dağın arkasına doğru yolcu eden gökyüzünün ebruli renkleri arasından yanlarına doğru süzülen, yaklaştıkça kanatlarının gölgesi tanıdık gelen kuzguna hayranlıkla bakmış, sonra hayretle kadına...

“Ses etme” demiş kadın; kuzgun omuzuna konmuş kadının, güneşin alaca ışıkları tüylerinde ısladımış. Gezgin’in yüzüne belki ilk ve son kez bakmış kuzgun, “Sonunda buldun biliciyi işte” demiş; gezgin şaşkınlıktan tüm ağırlığını yitirmişçesine hafiflemiş, hiç duyumsamadığı bir çeviklikle yerinde zıplamış.

Bilici kadın, “gevezeliğe vakit yok” diye azarlamış kuzgunu. Kuzgun susmuş, başını önüne eğmiş, gezgin ağır kabuğuyla yeniden çömelmiş, bilici daha önce çizdiği şekilleri eliyle bozmuş ve bir yol çizmiş. “Bir yoldan geçiyorsun,” demiş; “dört dirsek var yol boyu; ayakların ikincisine sapıyor, gide gide yeşil bir tünelin önüne varıyorsun. Güneşin ışığını da, gecenin karanlığını da tutan bir alaca yeşil bu tünel; ağzında bir çeşme var. Çeşmeden akan su, kendine yol bulmuş, tünelin içine giriyor. Bu su senin kaderin olacak. Kadere karşı gelmeyesin.” Bir yel esmiş, kuzgun alçacık havalanmış, gezginin omzuna konmuş, pençesinin ortadaki en uzun tırnağını omzuna bastırmaya başlamış, tırnağı çatlamış kuzgunun, aldırmanın, tırnağın altındaki kabuğun çıtırtıları bilicinin sözlerine karışmış sanki. “Elini yüzünü bu çeşmenin suyuyla yıkayacaksın,” demiş bilici kadın; “tozun, yorgunluğun akıp gidecek tünele doğru. Dermanın tazelenecek, yüreğin serinleyecek. Kuyruğu mavi saçaklı bir kuş göreceksin... Eğer üç kere havalanıp üç kere de senin yüzüne barksa, anla ki, yolunun kılavuzu bu kuştur. Gözünü ondan ayırmayasın.” Kuzgun havalanıp gezginin diğer omzuna konmuş, bu kez pençesinin arka tırnağını batırmaya başlamış gezginin kabuğuna, çıtırtılarla çatlamaya başlamış yine kabuk; kabuğun çıtırtıları kendinden geçmiş bilicinin toprağı çizen sopasının hışırtılarına karışmış.

Gezgin, omuzlarında başlayan çatlakların gövdesine ilerlediğini, üstündeki ağırlığın yavaş yavaş havaya karıştığını duyumsamış, kabuğundan sıyrılanın hüznle karışık sevinciyle dolmuş içi; minnetle bakmış kuzguna, kuzgun alacası kararar ufka bakıyormuş. Bilici kadın sesini yükseltmiş, “gözünü de, kulağını da ayırma söylediklerimden, bir dediğimi bir daha demem” diye bu kez gezgini azarlamış. Gezgin hafifleyen bedeninin verdiği esrikliği gözlerinden silip atmış ve özür dilemiş kadından. “Kuşun ardına düşeceksin,” demiş bilici kadın; “kuşun kanatlarıyla esen yel, karanlığı havalandıracak; yolun aydınlık ve temiz olacak. Uzun bir dem gideceksiniz. Kuş suyun çavlan yaptığı yerde mola verip su içecek... O çavlan sen de elbiselerle gireceksin... Bırak elbiselerin ıslak kalsın ama saçlarının suyunu sıkmayı unutmayasın.” Gezgin, ellerini saçlarına götürmüş, yılların tozunun, tortusunun ellerine sıvandığını sanmış... Ellerini toprağı silerken dağılan ilgisini yine biliciye yöneltmiş.

“Sen saçlarının suyunu kuru toprağa akıtınca,” demiş bilici; “bir sıcak buhar yükselecek yerden ve elbiselerini kurutup geldiği gibi gidecek. Hemen yola koyulma; bekle, kuş havalansın... O kuş yine senin içinden kanatlanmış bir kuştur. Herkesin geçmişinden ve geleceğinden kanatlanıp havalanan bir kuşu olduğunu aklının bir kenarına yazasın.” Gezgin, omzundaki kuzgunu, kuzgunun dilsizliğine dil olduğunu düşünmüş, öyleyse benim kuşum bu kuzgun değil mi diye sormuş sessizce, kendi kendine... Kabuğumu çatlatan, babaevinin ağır buğusunu havaya savuran kuzgun değil mi? Bilici kör gözlerini gezginin gözlerine çevirmiş... “Kuzgun bedenindeki kabuğu çatlattı, gözlerindeki değil. Eğer gözlerindeki kabuğu kaldıramazsan bedeninin yeniden kabuklanır... Gözlerindeki kabuğu kaldıracak kuştan söz ediyorum ben, içinde kanatlanmış olandan” diyerek yine toprağa çevirmiş yüzünü, bir tünel çizmeye başlamış. “Kuş senin bilmediğini sandığın zamanı ve yolu bilir,” demiş sonra da; “senin görmediğin ya da göremediğin, ama senin için iyi olana öncülük eder. Alaca yeşil aydınlanan bu tünelde kuşun ardından ilerledikçe için hafifleyecek, arkada bıraktıklarını unutacaksın. Tünelin sonuna doğru kuşun kanatları ağırlaşır yavaşlayacak... Adımlarını kuşa göre ayarlayasın.” Gezginin gözleri, kör bilicinin omzunda orada değilmişçesine, baktığı uzaklara karışmışçasına duran kuzguna çevrilmiş, içinde birikmiş bir soluk kendiliğinden çıkıvermiş, kuzgun irkilmiş, “al şimdi hikâyelerini, var git kendin anlat, kime anlatacaksın” deyivermiş. “Sözümü kesmen için çağırmadım seni” diye fısıldamış bilici. Fısıltısı, ufka uzanan ovada yankılanmış... Kuzgun havalanmış. Kadın, gezgine “Biz kaderine dönelim” demiş... “Ağırlaşan kuşun mavi saçaklı kuyruğundan dört ağır sim düşecek; usulca eğil ve al onları... İyice bak... Biri içine çektiğin havayı gösterecek sana, diğeri içtiğin suyu, bir diğeri yetiştiğin toprağı, bir diğeri ise içinden çıkıp geldiğin ateşi. Gördüklerini kaydet belleğine... Hiçbir ayrıntıyı atlamayasın.” Gezgin, biraz daha eğilmiş kadının çomakla toprağa çizdiği şekillere... Kuşu, kuyruğunu, düşen dört simi görmek istemiş sanki. “Talihine gölge düşürme” demiş kör. Gezginin hafiflemiş gövdesi doğrulmuş, kadın anlatmayı sürdürmüş: “Sonra o dört simi ör; sıkıca ör ve saçına bağla. Saçlarının arasına karışacaktır simler. Ak olup salınacaklardır saçlarının arasından. Bu, gittiğin yolun sonuna geldiğini gösterir. Gözünü kuştan ayırma. Kuş dermansız kalıp düştüğünde, üstünü, altına düştüğü ağacın yapraklarıyla ört; dinlenirken üşümesin... Ama sakın sen öncüsüz kaldığını düşünmeyesin.” Gezgin, bir kadına, bir toprağa bakmış, biraz da çaresiz. Kadın şöyle havayı dinler gibi yapmış, kuzgunun gözden yittiğini anlamış; “Hadi şimdi var git ocağımdan, sonsuz toprağımdan” demiş, “Yoluna çık. Hayatın esenlikle aksın.” Ucu çatal değneğini almış yerden, buruşmuş derisinden tırnakları görünmeyen parmaklarını çatala